

~čarovné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ♦ CESTOVANIE ♦ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ♦ ZAUJÍMAVOSTI

APRÍL 2021

Vodopády

Tipy na prírodné krásy,
ktoré by ste mali vidieť

- ♦ Lesnícky skanzen
- ♦ Unikátny Šrot park
- ♦ Ekokomunita v Zaježovej
- ♦ Zero waste život

Slovensko
EKO & BIO

3,90 €

Na návšteve u televíznej chalupárky ♦ Vyučovanie so zvieratami

HYZA®
Úprimné kurča

**Blesková príprava,
ohromná chuť!**

**Vyskúšajte novinku
HYZA Sous-vide.**

www.hyza.sk/sous-vide

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

v situácii, ktorú v súčasnosti zažívame, sa čoraz častejšie a razantnejšie ozývajú hlasy, že táto globálna pliaga je len začiatok, akýsi varovný prst, ktorý nás má upozorniť na to, že sme sa vybrali nielenže nesprávnym smerom, ale dokonca sa tam rútime šialenou, nekontrolovanou rýchlosťou. K našej planéte sa správame, akoby sme na nej žili sami, riadime sa obľúbeným heslom „tu a teraz“, a tak bezhlavo nakupujeme, mŕňame, cestujeme, jeme, zahadzujeme... a pritom si málokto z nás uvedomuje, že táto naša prosperita, ale ruka v ruku s ňou aj naše zdravie sú závislé od prírody. Na náš náročný životný štýl však schopnosti planéty už nestačia, potrebovali by sme až 1,6 Zeme, a to sme sa pritom polepšili, rok predtým to bolo 1,75 planéty. Vlni nás však zastavila pandémia, takže sme svoju spotrebu znížili a nejaké tie prírodné zdroje ušetrili. Ale dokedy to bude ešte únosné? Kedy príde stop, tá facka medzi oči, kedy bude rovnováha na Zemi definitívne porušená? Nechcem povedať natvrdo, že sa tu už nebude dať žiť, pretože mám sama deti a dúfam, že ničoho takého sa my, oni a ani ich deti nedožijú. Všetci si uvedomujeme, že život po pandémii už nebude taký istý. V krízových chvíľach mnohí prehodnocujeme, hľadáme nové cesty a možnosti, ako ďalej. Možno je najvyšší čas zaradiť do týchto dôležitých kritérií našej budúcnosti aj rozhodnutie, ako ďalej aj s naším vzťahom k prírode.

V tomto čísle Čarovného Slovenska prinášame príbehy niekoľkých Slovákov, ktorí majú túto zásadnú otázku už dávno vyriešenú. Tak, že sa napríklad presťahovali do Zaježovej, aby mohli žiť v komunite ľudí, ktorí chcú žiť zdravšie, čistejšie, ekologickejšie (str. 28). Alebo hoci bývajú vo veľkomeste, skúsili a bez problémov fungujú s nulovým odpadom (str. 48), pri farmárčení sa rozhodli pestovať bioplodiny bez použitia chemikálií (str. 80), prípadne spojili príjemné s užitočným a vytvorili zo starého šrotu nezvyčajnú zoo plnú atraktívnych, unikátnych zvierat (str. 40)... Skrátka, začali sami od seba. Aby naše deti, vnuci, pravnuci mohli aj v budúcnosti na vlastné oči vidieť, ako vyzerá prales (str. 12), vychutnať si krásu vodopádov (str. 92) či ochutnať pravé domáce slepačie vajce (str. 74). Dávajte na seba a na svoje okolie pozor, nech väčšina z toho čarovného miesta, kde žijeme, zostane zachovaná.

*Ako ďalej aj
s naším vzťahom
k prírode?*

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
[#carovneslovensko](https://www.instagram.com/carovneslovensko)

12

82 40

8 Čarovné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

12 Kolíska aj cintorín

Pravidlá Dobročského pralesa určuje už sto rokov výlučne matka príroda. Ona režiruje klíčenie, rast aj umieranie.

20 Cesta do duše lesa

Už takmer dvadsať rokov je Lesnícky skanzen v Čiernom Balogu výletníckou istotou. Koľkokrát sa sem vrátite, toľkokrát objavíte niečo nové.

28 Fenomén Zaježová

Pred štvrtstoročím prišli idealisti do Zaježovej so snom vytvoriť komunitu ľudí, ktorí chcú žiť zdravšie, čistejšie, ekologickejšie. Dnes je Zaježová fenomén.

34 Farebná paleta

Z fotografií našej krásnej prírody počas celého roka môže vzniknúť rovno farebná paleta s rozsahom od žltej, oranžovej, ružovej cez zelenú, modrú až po fialovú a bielu.

40 Zoo zo šrotoviska

Kvôli kamzíkovi, ktorého chceli zasadiť do čo najautentickejšieho

prostredia, si nechali priviezť 16 ton kameňa. V netradičnej zoo v Devínskej Novej Vsi majú všetky zvieratá niečo spoločné – sú vyrobené z materiálu, ktorý autor Branislav Pokorný nachádza na šrotovisku.

48 Život s nulovým odpadom

Viete, koľko odpadu vyhodíte za týždeň? Chceli by ste, aby ho bolo menej? Navštívili sme domácnosť, kde nám ukázali, ako na to.

54 Putovanie plastov

Menšie „hory“ zlisovaného a vytriedeného odpadu sú približne v 500-kilových balíkoch pripravené na expedíciu. Produkt odpadu z našich domácností

74

Foto na titulke:
Shutterstock

80

poputuje na recykláciu, no kým sa tak stane, prechádza určitým procesom.

60 Svetový, jedinečný a náš

Slovenský nonoilen je unikátny plast, ktorý je vyrobený z prírodných zdrojov, a nie z ropy. Navyše sa nerozkladá stovky rokov, ale pár týždňov. Čo všetko dokáže, približuje jeho „stvoriteľ“ Pavol Alexy.

64 Na hodine so zvieratami

Mohli sme si vybrať, či pôjdeme so študentmi chytať ryby, alebo sa budeme starať o kone. Rozhodli sme sa pre druhú možnosť a čakal nás neobyčajný školský deň.

70 Bezpečné nebo nad Dunajom

Keď sa kedysi budovali elektrické vedenia, nemyslelo sa na dôsledky, aké môžu mať pre vtáky. Dnes je to inak, odborníci spolupracujú na odstránení negatív s energetickými spoločnosťami.

74 Spiecky z mesta

Danka a Janka sú naše slepačie dámy z jednoizbového kurína. Spokojne kvokajú jedna druhej o tom, že slepačí život nie je zlý – čistá podstielka, pravidelná strava, často pripravená francúzskym kuchárom... Čo viac si môžu dve slepky želať?

80 Farmárčenie srdcom

Odkedy si manželia Vinceovci z Galanty pred pár rokmi založili rodinnú farmu, zostávajú verní svojej vízii pestovať bioplodiny, teda bez chemikálií, len s použitím rastlinných a prírodných pesticídov.

86 O červenej kolónii

Vráťte sa s nami v čase a podme spolu na prehliadku Baťovian, ideálneho priemyselného

mesta, z ktorého sa neskôr stalo Partizánske. My to už máme za sebou, bolo to inšpiratívne a nečakane čarovné.

92 Magické dielo prírody

Slovensko sa radí medzi krajiny s veľkým počtom vodopádov, ktoré patria k obľúbeným turistickým lokalitám, a najkrajšie sú práve na jar, keď sa prebúdzá príroda.

104 Bylinková lekárň

Medovka lekárska. Hovorí sa jej aj bylina pre dušu. Vďaka upokojujúcim účinkom je skvelá na večernú relaxáciu a upokojenie organizmu.

106 Chalúpka na samote

Najznámejšia televízna chalupárka a najnovšie aj šéfredaktorka nového mesačníka Moja chalupa Katka Jesenská nám ukázala svoje milované miesto, s ktorým je spätá od detstva.

112 Kríže na vrcholoch hôr

Atmosféru niektorých našich vrcholov hôr dotvárajú kríže, výnimkou nie sú ani Tatry. Gerlach, Kriváň či Ďumbier, spomienky na výstup na ne sú pre mnohých turistov spojené so zábermi pri vrcholovom kríži.

120 Každý ornament je originál

Beata Pagáčová Ďorková vytvára pomocou jemných ťahov štetcom rôzne folklórne motívy. Inšpiruje sa slovenskou ľudovou výšivkou, no rada popustí uzdu svojej fantázii, vďaka čomu sú jej diela výnimočné.

126 Regál

Prinášame aprílové novinky a tipy z našich obchodov.

~čarovné~ SLOVENSKO

Ročník V., číslo 4, apríl 2021, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Júlia Čechová,
Richard Filipko, Dan Himič, Soňa Košíková, Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer,
Miroslava Spodniaková

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Shutterstock
EDITORIÁL FOTO: Katarína Kincelová

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Peter Kováč

ILUSTRAČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužík, tel.: 02/48 238 100
RIADITEĽKA OBSAHU:
Monika Huljaková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITEĽKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schwarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINGU, PR A EVENTOV
Ivan Netík, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Eva Mozolová, tel.: 0905 771 192
e-mail: eva.mozolova@mafraslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším
vydavateľstvom na Slovensku.
Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje
14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATEĽSTVA:
MAFRA Slovakia, a.s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESIACOV:
42,90 € s DPH
CENA JEDNÉHO VÝTLAČKU: 3,90 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, Pressegross, a. s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

© Copyright MAFRA Slovakia, a. s. Autorské práva sú vyhradené a vykonávajú
ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení
vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný
prenos článkov, ako aj na verejný rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov
v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a. s., je súčasťou koncernu AGROFERT.
Odborným garantom magazínu Čarovné Slovensko je Asociácia cestovného
ruchu Slovenskej republiky.

„Zbiera“ rozhľadne

U nás je takáto rozhľadňa na Medvedom vrchu pri Levoči. Dá sa k nej ísť zo Spišského Hrhova, je to nad farmou Odorica. Parádna vychádzka a pekný výhľad.

Jaroslava Š.

Zoch bol osobnosť

Chcem sa vám poďakovať za článok o Samuelovi Zochovi, bol, a istotne nielen pre mňa, veľmi poučný. Chodievala som cez bratislavskú Zochovu ulicu za mojou krstnou mamou, tak som sa aspoň dozvedela všetko o tomto významnom Slovákovi. A veruže bol naozaj významný a obdivuhodný človek. Teším sa na ďalšie zaujímavé články, ktorými je každé vaše číslo typické.

Anna R. z Bratislavy

Majestátne stromy

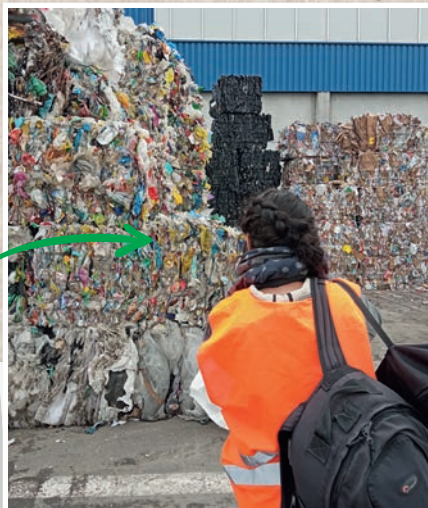
Na snímke sú Hrušovany a 300-ročný dub cerový.

Paulína C.

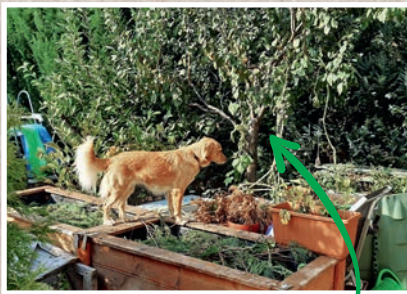
Zo zrkulisia

Reportáž plná plastov. Na jednej zo služobných ciest sme sa boli pozrieť na modernú triediacu linku a pred halou boli uložené aj takéto malé „hory“ zlisovaného odpadu. Okolo nich sme museli chodiť opatrne a držať sa od nich v určitej vzdialenosti, jedna váži okolo 500 kíl. Na snímke je fotografka **Mirka**.

Kolega **Dan** počas svojich potuliek zvykne čistiť les. Medzi jeho nezvyčajné „úlovky“ patrí aj hrdzavý budiak.

Pes šéfredaktorky **Roberty** je nenáročný a prispôsobivý, takže mu neprekáža ležať v zrecyklovanom peleštku z krabice či zabávať sa triedením vytriedeného bioodpadu zo záhrady.

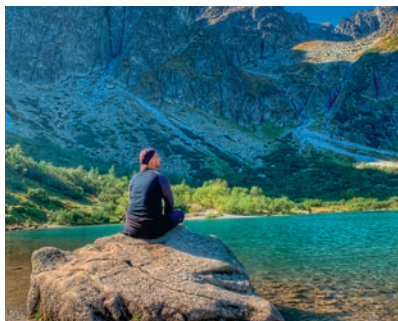

Byť v centre diania sa oplatí, takže keď naša grafička **Matka** pripravovala v tomto čísle parádny Šrot park, hneď vedela, kam sa s dcérou pozrieť počas jarých prázdnin. A veru nelutovali.

#carovneslovensko

Boli ste niekde na výlete a chcete sa s nami podeliť o všetku tú krásu, ktorú ponúka naše čarovné Slovensko? Pošlite nám svoju snímku na magazin@carovneslovensko.sk, označte na svojich fotkách na Instagrame [@carovne_slovensko](https://www.instagram.com/carovne_slovensko) alebo použite hashtag [#carovneslovensko](https://www.instagram.com/explore/tags/carovneslovensko) a my budeme radi vaše fotky zdieľať na našom profile alebo ich rovno uverejníme.

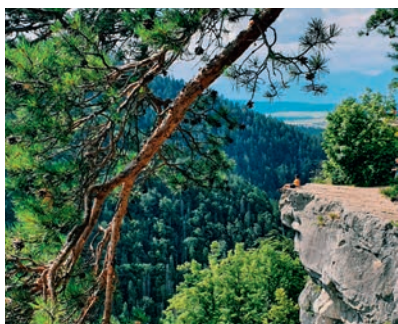
„Zelené pleso vo Vysokých Tatrách je pre mňa jedným z najčarovnejších miest.“ **Radoslav Hoppej** @niejeturabezstura

„Pri výstupe na Chatu pod Rysmi alebo samotné Rysy sú jednou zo zastávok aj Žabie plesá.“ **Radoslav Hoppej** @niejeturabezstura

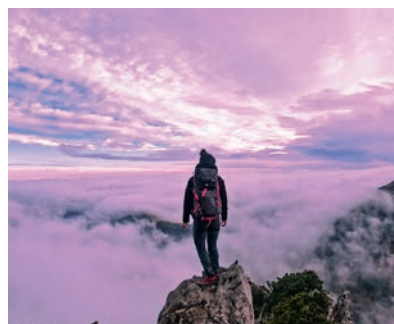
„Záver vznikol pri jednej zo služobných ciest, keď sme cestovali do Iľkolinca. Slovensko je naozaj nádherné!“ **Iveta Rusnáková**

„Tomášovský výhľad. Naše Slovensko je naozaj rôznorodé a čarovné aj takýmito skrytými výhľadmi!“ **Dominika Popovičová** @domiik_

„Krásna Spišská Kapitula určite stojí za návštevu, spolu s naším Spišským hradom v pozadí vytvárajú unikátny celok.“ **Peter Daráš**

„Výstup na Veľký Rozsutec s dokonalým západom slnka.“ **Žaneta Števeliaková** @z4netka

„Panoramatický výhľad z haldy Maximilián nad Špaňou Dolinou a okolité hory.“ **Patrik Vavrovič** @patrik_vavrovic

„Keď v apríli kvitnú stromy v tejto uličke v Nitre, je jednou z najkrajších a najfotogenickejších.“ **Marek Zeleňák**

„Fotografia bola zhotovená jedného mrazivého rána na Ďumbieri v Nízkyh Tatráh. Oplatilo sa!“ **Marek Smržík**

ČAROVNÉ OKO

Stanislav Kušnier
Gabčíkovo, staré koryto Dunaja

ČAROVNÉ OKO

Filip Hrebenda
Muránska planina je jedným
z najdivokejších miest.

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.

PRÍSNE CHRÁNENÉ

Kolíska AJ CINTORÍN

PRAVIDLÁ DOBROČSKÉHO
PRALESA URČUJE UŽ STO ROKOV
VÝLUČNE MATKA PRÍRODA. ONA
REŽÍRUJE KLÍČENIE, RAST AJ
UMIERANIE.

Text: Soňa Košíková

Foto: Peter Kováč, Profimedia, Shutterstock

